

Nacka Miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd är en partipolitiskt och religiöst obunden förening, bildad 1969, med både enskilda personer och Nackaföreningar som medlemmar. Miljövårdsrådet verkar för en god boende-, arbets-, trafik- och fritidsmiljö. Nacka Miljövårdsråd är remissorgan i kommunala planfrågor.

Nacka 2024-11-18

Nacka kommun, KFKS 2023-212
Enheten för strategisk stadsutveckling
131 81 Nacka
oversiktsplan@nacka.se
registrator@nacka.se

Kopia: Region Stockholm
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
kontakt@regionstockholm.se

Länsstyrelsen i Stockholms län stockholm@lansstyrelsen.se

Miljöenheten, Nacka kommun miljoenheten@nacka.se
Kommunekolog Anna Herrström Anna.Herrstrom@nacka.se
Kommunekolog Stella Malmgren Stella.Malmgren@nacka.se
Kommunekolog Linda Silfverberg Linda.Silfverberg@nacka.se
Nacka Värmdö Posten red@nvp.se

Samrådsyttrande över förslag till ny översiktsplan för Nacka kommun

Förslaget ger en mycket grov bild av den markanvändning som kommunen eftersträvar. De samhällsutmaningar som redovisas är allmänt hållna men de aktuella problem och utmaningar som Nacka specifikt har saknas till stor del.

Detta remissvar gäller inte bara översiktsplaneförslaget utan också stadsutvecklingens inriktning och genomförande i stort.

Översiktsplaneförslaget innehåller värdefull information och värdefulla analyser men saknar kopplingen till tidigare planering och trendmässig utveckling och utvärdering av denna. Ett separat avsnitt för detta behövs i planen så den blir mer strategisk.

Bra att nya underlag med kartor och med text som beskriver Nacka nu finns

Kommunens struktur med inriktningen på planeringen i fyra delområden är en bra utgångspunkt. Illustrativa schematiska kartor visar dessa delområden. Speciellt underlag om gröna och blå områden/temata är viktiga för löpande bedömning av stadsutvecklingsprojekt. Delar av underlaget är inte färdigt ännu så översiktsplaneförslaget behöver därför uppdateras på många punkter före antagande.

Den miljökonsekvensbeskrivning som är en del av planarbetet visar på risk för betydande miljöpåverkan vad avser vissa miljöaspekter. Detta visar att det finns förbättringspotential i översiktsplaneringen vad gäller konkreta åtgärder för att uppnå mål som redovisas eller för att komma tillrätta med problem som konstaterats.

Jämfört med gällande plan har ytterligare områden som ska utredas för skydd redovisats vilket är en bra start. Grönstrukturen som helhet behöver detta utökade skydd. Sambanden mellan dessa värdefulla områden och mindre naturområden i bebyggelsen samt natur på enskilda tomter behöver fungera ihop för att till exempel eklevande och tallevande arter ska ha goda livsbetingelser och spridningsmöjligheter.

Nacka har mycket begränsat markinnehav förutom naturreservat och allmän plats i bebyggelseområden. Endast planmonopolet återstår som styrmedel. Att då signalera flexibilitet mot exploateringsintressenterna kan vara problematiskt. En tydlig översiktsplan när det gäller inriktningen behövs för att ta tillvara invånarnas intressen. Att kommunen sålt ut mark och välfärdsfastigheter har minskat handlingsfriheten.

Inriktningen av översiktsplanen är svårtydd

Markanvändningen beskrivs som i stort sett densamma som i gällande översiktsplan från 2018. Slutåret är 2050 i båda fallen. Planperioden är därmed kortare nu och skiljer sig från den regionala planeringen RUFSS som anger mållåret 2060. Kartredovisningen i översiktsplaneförslaget skiljer sig från den tidigare redovisning och nya kategorier för markanvändningsslagen anges. Finstilta tablåer som är svårlästa med många upprepningar och med begränsat innehåll presenteras. Grovt avgränsade bebyggelseområden gör också att det är svårt att tyda inriktningen och att jämföra med tidigare översiktsplanering.

Nya formuleringar i form av målbild, karaktärsområden och kärnvärden har nu presenterats. De är i och för sig bra som diskussionsunderlag men ger de något konkret nytt vad gäller markanvändningen som föreslås? Vad är mervärdet för Nackaborna av det nya översiktsplaneförslaget? Vilka nya insikter har planeringen och genomförandet under senare år gett? De förändringar i olika delområden som redan beslutats och de som kommer därefter framgår inte. Vad innebär en långsammare befolkningsökning?

Inriktningen av planeringen framgår ibland av andra dokument

Det är i andra dokument som strukturplanen för Nacka stad och planprogram för olika lokala centrumområden där de konkreta avvägningarna oftast framgår. Strukturplanen har aldrig varit på samråd som helhet. Utbyggnaden har dock visats i några separata planprogram. Strukturplanen uppdateras kontinuerligt för kommunens eget behov och för kommunikation med byggtintressenterna. Kommunens modell över Nacka stad som ibland uppdateras är ett sätt att åskådliggöra delar av den aktuella planeringen för Västra Sicklaön. Även om denna modell tonar ner vägstrukturen är det den som visar kommunens intentioner för Nacka stad bäst.

Översiktsplaneförslaget redovisar endast ett sammanhängande område med mångfunktionell

bebyggelse indelat efter inriktning som befintlig, utvecklad eller ändrad markanvändning. Kommunen är tydligen avsiktligt otydlig och håller öppet för olika förändringar i alla bebyggelsekategorier. Översiktsplanen blir en sammanfattning som är så allmän att den blir svårtydd.

Svindensberg och annan naturmark är en del av denna mångfunktionella bebyggelse som oftast är tät och som består av mest bostäder med insprängda arbetsplatser och handel. På samma sätt är det med våtmark i Älta. Tablåer med text redovisar inriktningen områdesvis. Översiktsplaneförslaget är en mycket grov sammanfattning av det som oftast mer detaljerat beskrivs i andra dokument.

Det gröna kommer i praktiken i andra hand

Tunnelbaneöverenskommelsen med viss mängd bostäder har styrt inriktningen och bevarandefrågor har kommit på efterhand. Sammantaget resulterar detta i ett demokratiunderskott. Kommunen har kontinuerligt haft fokus på infrastruktur och bostadsbyggande och trots tidigare grönstrukturplan, material om ekosystemtjänster med mera så har dessa frågor varit sekundära. Att det finns underlagsmaterial om gröna och blå värden räcker inte. De måste förstås av inblandade och användas vid avvägningar. Nu finns fler underlagsmaterial om gröna och blå värden och mer produceras parallellt med översiktsplanen. Kommer dessa att få genomslag i planeringen eller blir de dokument som inte används eller följs upp löpande? Är den expertis om det gröna som finns i kommunen bara en remissinstans som får yttra sig över färdiga förslag?

I översiktsplan efter översiktsplan lyfts naturen fram som något som Nackaborna värdesätter högt och som varje översiktsplan gång efter gång säger sig värna om. Vi får fler och fler kunskapsunderlag och vackra målsättningar men hur vägs grönstrukturvärden mot infrastrukturvärden? Hur viktiga är Nackas gröna och blå värden i de avvägningar som görs?

Fokus är på fel infrastruktur med tanke på klimatförändringarna

Östlig förbindelse finns med i översiktsplaneförslaget och har anslutning i Sickla. Kommunen vill liksom tidigare genom decennierna ha denna förbindelse oavsett kostnader och miljökonsekvenser. Man vill inte heller inskränka byggandet ovanför de tunnelrör som ligger strax under kommunens planerade bostadsbebyggelse. Endast "fördelar" med projektet nämns. Kommunen kräver att Trafikverket i detalj preciserar utformningen av tunnelrören. I jämförelse kan noteras att en tunnelbaneutbyggnad till Orminge inte alls lyfts fram som den förtjänar. Dessutom har kommunen inte behandlat och planerat för tunnelbaneuppgångar i den centrumomvandling som pågår. Denna viktiga fråga skjuts på framtiden vilket troligtvis innebär att central naturmark i Orminge går till spillo när det blir dags att bygga tunnelbanan. Kommunen bör trycka på för att tunnelbanan förlängs till Orminge.

Nya planeringsförutsättningar kräver omtag

I stort sett alla de utbyggnadsprojekt som ingår i tidigare översiktsplanering finns kvar i det förslag som nu presenteras. Inget resonemang om den översyn av hundratalet stadsbyggnadsprojekt som är aktuellt förs. Kostnadsökningar i projekten och svag bostadsefterfrågan gör ändringar i genomförandet aktuellt men översiktsplaneförslaget lever i en annan verklighet. Nackaborna får inte vara med om att samråda om den påverkan detta får på markanvändningen. Inget om stoppet av det stora projektet med överdäckningen av väg 222 Värmdöleden framgår trots att det är en mycket stor och tydlig översiktsplanefråga. Att upphöjningen av Saltsjöbanan över Planiavägen stoppats ingår inte heller. Dessa och andra ändringar i inriktningen får effekter som måste ingå i ett samråd.

Buller vid befintliga och planerade bostäder behöver analyseras bättre och det inte bara vid den

tänkta överdäckningen. Hur stor del av bostadsbeståndet blir bullerstört? Nya etappindelningar samt trafik och vägalternativ behöver diskuteras öppet och inte ske i det fördolda.

Överdäckningsstoppet måste diskuteras brett

Överdäckningen skulle ge bättre kontakt och bättre bullermiljö mellan centrala Nacka och Nacka strand/Jarlaberg samt ett parkstråk Stadshusparken via Jarlaberg mot Nyckelviken. Allt detta ihop med Tunnelbaneuppgångar på båda sidor, bussterminal samt ny bostadsbebyggelse intill överdäckningen. De nya förutsättningarna för planeringen inklusive den lägre utbyggnadstakt som nu gäller bör utnyttjas för nytänk i markanvändningsplaneringen. Vissa tidigare avvägningar i planeringen mellan exploatering och värden i grönstrukturen behöver ses över för möjlig revidering.

Översiktsplanesområdet bör innefatta de svåra frågor kring inriktningen som stoppet av överdäckningen innebär. Inget av detta kommenteras i förslaget. Att kommunen inte har presenterat ett nytt färdigt förslag är inte skäl för att mörka frågan för Nackaborna. Frågan bör ställas till alla inblandade: Finns förslag till vad som bör göras istället för överdäckning? Exempelvis skulle en träbro som förlängning av Jarlabergsvägen kunna byggas över Värmdöleden. Det finns säkert idéer om Nackaborna tillfrågas? NackaVärmdöPosten borde kanske uppmana Nackaborna ge sina förslag nu när kommunen är osäker på vad som bör göras.

Ett stort problem i Nacka stad är Nacka Forumkolossen som är allt annat än stadsmässig. (Byggnaden är som en oljetanker som fastnat på tvären i ett sund) Den är en barriär mellan Stadshuset/Nya gatan och bostäderna på höjdryggen mitt emot. När köpcentrumet är öppet sker kontakterna genom detta. På kvällarna får kontakterna ske på oattraktiva omvägar. Hur kan området göras mer stadsmässigt?

Det finns nu tid för eftertanke

Det finns nu skäl att göra justeringar i inriktningen av utbyggnaderna av Nacka stad och av utbyggnaden i de lokala centrumen till exempel i Fisksätra och andra lokala centrumområden. Tunnelbanan har försenats och så även Saltsjöbanans ombyggnad. Bostadsbyggandet går långsammare än tidigare planerats.

Den hets och optimism som tidigare rådde finns inte längre. De gula västarna med uppmaningen "Ja" till att bygga bör överlämnas till lämpligt museum. Det är läge för utvärdering. Hur mycket av Nackas bostadsbyggande enligt tunnelbaneöverenskommelsen har tillkommit? Hur mycket naturmark har tagits i anspråk dvs. avverkats hitintills? Vilka naturvärden och ekosystemtjänster har degraderats? Vad innebär detta för grönstrukturen i stort?

Det saknas resonemang om det som byggts under senare år som delvis är resultat av det senaste decenniets planering. Vad är bra och vad är mindre bra? Vad har skett vid sidan av tidigare planering?

Markkrävande verksamheter behöver tydlig behandling i översiktsplanen

Markkrävande verksamheter som idrottsanläggningar har behandlats styvmoderligt i kommunens översiktsplanering tidigare och nu fortsatt i aktuell översiktsplanering. Detta har gjort att tokiga förslag poppat upp som lokaliseringarna vid Källtorp på Erstaviks mark och på kyrkans mark i Boo. Lokaliseringar långt från bebyggelsen på mycket värdefull naturmark. Som väl är har dessa projektidéer inte kunnat genomföras. Det behöver tydliggöras att den mångfunktionella bebyggelsen behöver hårbärgera idrottsanläggningar och att det också gäller fullstora fotbollsplaner. Ansvariga nämnder behöver samordna sin planering för detta. En karta som är

bifogad förslaget visar idrottsanläggningar men viktiga sådana finns inte med.

"Det handlar också om att se till att få in alla funktioner som behövs när vi växer, t ex idrottsmöjligheter och grönska." Denna formulering står i förordet men problemet är att kunna behålla viss värdefull värdefull grönska eftersom det är svårt att få in grönska i efterhand. Fullstora fotbollsplaner tas bort och det är naturligtvis problematiskt att få in dessa när marken anvisats för annat.

Kommunen behöver ta lärdom av tidigare misstag

Hur kommunen kunnat bygga förskolan "Nya Kristallen" med en dålig lokalisering och utan att behov finns måste utvärderas. Den är färdigställd men står sedan en tid tom. En "avvikelse rapport" behövs för att i framtiden undvika denna typ av planeringsfadäs. Byggnaden ligger nära Nacka aula som är en märkesbyggnad. Den leder in biltrafik där sådan bör undvikas och den har tagit en del av naturområdet som är tänkt som stadspark. Dessutom är byggnaden inte mångfunktionell och svår att använda till annat. Är detta pang för Nackabornas skattepengar? Detaljplanering påbörjas på olämpliga platser och stoppas ibland som tur är t ex förskola i Lillängsskogen. Inaktuell detaljplan för verksamhetsområde i våtmarksområde, Igelbodatomterna, har som tur är inte heller kunnat genomföras. Lärdomar från tidigare förgävesprojekteringar mm behöver dras,

I översiktsplanen bör det tydligare framgå hur 4-stegsprincipen i planeringsprocesser ska användas innan rivning av befintlig bebyggelse. Möjligheten att använda och integrera äldre byggnader i den stora omvandlingen av kommunen som sker görs då och då men bör studeras ytterligare i planeringen. Ett fullt användbart kontorshus har exempelvis rivits på Nobelberget, den värdefulla delen av Elverkshuset likaså samt industrihuset där Konstnärernas kollektivverkstad fanns ritat av Backström och Reinius. Fler industribyggnader i Sickla planeras att rivas. Industrihistorien suddas ut om bara några enstaka hus bevaras. Cirkulär användning bör tydligt eftersträvas.

Kommer försämringen av entréerna till grönområdena fortgå?

Översiktsplaneförslaget anger vikten av att entréerna till grönområdena beaktas. Tyvärr är det inte så under senare år. Försämringar har genomförts och ytterligare planeras. Porten vid Kvarnholmens trafikplats mot Ryssbergen, gångvägen mot Nyckelviken från Ica Maxi, passagen från Östervik mot Erstavik där bom satts upp samt den äldre vägen söderut från Telegrafberget upp i Skarpnäs som försämrats så att den inte längre är framkomlig med barnvagn eller rullator. Dessutom påverkas passage från Ektorpsvägen till Nyckelviken av att tennishallar planeras där. Det blir längre och svårare att komma ut i skogen på flera platser och flora och fauna påverkas negativt. Motorvägarnas barriäreffekter behöver studeras ytterligare. Små och stora vägportar bör analyseras ihop med leder och stigar i intilliggande grönområden.

Nacka byggande är ett typiskt exempel på det rådande stadsbyggnadsidealet dvs. att bygga kvartersstad. Detta är tydligt på Västra Sicklaön men också i lokala centrumområden. Kvarteren har högre hushöjd än i den traditionella innerstaden och har nästan alltid mörka gårdar. Detta har vissa fördelar när butiker ger liv till gatorna men för grönstrukturen är det ofta negativt. Folkhemmets hus i park/natur är däremot positiv för grönstrukturen.

Cykeltrafiken behöver bättre förutsättningar

Enligt förslaget ska man ha "Fokus på utbyggnad och prioritering av de regionala cykelstråken." Bra att man fokuserar, men hur mäta? Enligt RUFSS ska regionala cykelstråken uppfylla standard i Stockholms Läns Cykelplan. Vi anser att målet i Nackas översiktsplan bör skärpas till: "Fokus på utbyggnad och prioritering av de regionala cykelstråken till att uppfylla kraven i Stockholms Läns Cykelplan".

Det finns ett mycket stort behov för en gång- och cykelbana utefter Lagnövägen med sin täta trafik med tunga fordon. Skippa förslaget om att lägga GC-bana på pontoner på Insjön följt av en brant backe, med slut på cykelbanan nära busshållplats Snickartorp, få cyklister skulle använda denna.

Älgö som ju har en usel kollektivtrafik skulle verkligen behöva en cykelbana utefter Älgövägen till Solsidan där det finns rimlig kollektivtrafik. Enbart gångbana räcker inte med tanke på avståndet till Solsidan.

Cykling på smala och krokiga vägar är problematisk. Saltsjöbadsvägen mellan Östervik och Saltsjö-Duvnäs är en sådan sträcka. Att belysning nu ordnats är bra men trafiken är växande mot kretsloppsstation och verksamhetsområden samt stora ledbussar för Saltsjöbanans ersättningstrafik mm.

Ett viktigt cykelstråk går från Björkhagen mot Hellasgården och vidare mot Erstaviksbadet via Snörom. Vid Dammtorpssjöns norra spets är det därför en tät cykel- och gångtrafik runt sjöns spets. Denna trafik försvårades när Trafikverket senast (sommaren 2023?) grävde om GC-banan och satte upp ett nytt staket. Ta bort ett par av bilparkeringsplatsena och en del av staketet och bygg en GC-bana i en mjuk sväng runt sjön!

En GC-väg genom Erstavik till Tyresöstrand vore en fördel för både Nacka och Tyresö. Vägen är avstängd vid Erstaviks ekonomibyggnader ca 200 m SSV om herrgården. Problemet borde kunna lösas genom att förbättra anslutningen vid kommungränsen samt bygga en ny cykelstig söder om gården liknande den som finns norr om gården för cyklister bla mot Erstaviksbadet. Samverkan med Erstaviks Fideikommiss behövs för denna gång- och cykelväg om vägen förbi ekonomibyggnaderna inte kan användas.

Det är önskvärt att förbättra båttrafiken

En snabb elektiskt driven bärplansbåt utefter Nacka norra kust vore mycket önskvärd. Slutmål kan vara Ålstäket i Värmdö eller Vaxholms hamn. En likaledes snabb elbåt bör kunna trafikera Skurusundet, Tollare, Fisksätra, Boo med tänkbart slutmål i Gustavsbergs hamn.

Nacka bör ta initiativ och samverka med angränsande kommuner i frågor av gemensamt intresse. Detta kan gälla olika frågor. Förlängd båtlinje mot Gustavsberg via bryggor i Nacka är ett sådant exempel. Att kunna färdas både västerut och österut är en fördel.

Prioritera spårtrafik i planeringen

Det är viktigt att prioritera att tunnelbanan genom Nacka förlängs via Ektorps, Skuru och Björknäs till Orminge.

I Värmdö vill de ha en snabb spårförbindelse genom Nacka till Gustavsberg och kanske Mölnvik eller Hemmesta.

Kommunen bör engagera sig i att en ofta föreslagen förlängning av tunnelbanan från Skarpnäck till Älta och Tyresö genomförs.

Regionen har nu påbörjat en studie av olika möjliga spårutbyggnader i Stockholmsregionen. Denna arbete bör Nacka ge input till, helst tillsammans med Värmdö och Tyresö.

Bilmiljön är prioriterad före stadsmiljön

Kommunen värnar om bilanknuten verksamhet i den 15-minuterstad runt tunnelbaneuppgångar som illustreras i förslaget. Oftast omlokaliseras denna typ av verksamheter i regionen till mer

perifera lägen och inte i regionkärnan. Kommunen planerar för denna form av verksamhet i Ryssbergen med bilhall, drivmedelsförsäljning och McDonalds Drive Thru. Kommunen signalerar både innerstad och "Edge City" på en gång. För att ytterligare markera motorvägsmiljöns dominans planeras Kvarnholmens trafikplats få anslutningar österut. Detta är olämpligt och utbyggnaden av Norra gatan behöver istället studeras ihop med att Järlastigen i form av en mer stadsmässig lösning. Västra Sicklaön har redan stora ytor av motorvägsmark med trafikplatsernas ramper och impediment. Gator med trottoarer samt cykelvägar behövs för att förbinda bebyggelse, grönområden och kollektivtrafiken.

I praktiken tillkommer huvudsakligen ensidiga bostadsområden

Man eftersträvar ofta mångfunktionell bebyggelse men det blir bostäder och inte arbetsplatser. I Fisksätra södra finns gällande detaljplan för verksamheter men kommunen föreslår endast bostäder istället.

Nacka tappar stora arbetsgivare t ex i Nacka strand och byggnader omvandlas till bostäder. Problem med kollektivtrafik och allmänt byggstök är inte attraktivt för företagsetablering eller för bostadsköp. Bostäder i bullerutsatta lägen är oattraktiva.

Översiktsplaneförslaget saknar en vision om forskning och högre utbildning. Nobelberget är ett namn som signalerar mer än att vara ett gängse bostadsområde. Nacka strand är också en lämplig lokalisering för högre utbildning.

Nackas natur är det som är attraktivast

Det digitala hjälpmedel som använts (Placetoplan) för att få in synpunkter har gett viss information om vilka frågor och platser kommuninvånarna har synpunkter på. Tyvärr har verktyget inte fungerat optimalt. Det framgår när man i efterhand ser på kartredovisningen. Många synpunkter har hamnat fel i geografien och vad värre är så har synpunkter som skrivits av användare i vissa fall fallit bort. Det är dock ett digitalt försök i all välmening. Varje gång Nackaborna tillfrågas om vad som är bra blir svaret oftast naturen antingen svaret ges digitalt eller analogt.

Det som är attraktivt är naturen och vattenkontakt vilket är en komparativ fördel för Nacka och är en viktig del av vår Nackaidentitet. Detta framgår också av översiktsplaneförslaget men måste få ett konkret genomslag i avvägningar som berör grönstrukturen och vattenområdena. Att kommunens miljömål inte hanterat skogar och våtmarker har varit en lucka som behöver fyllas. I projekt med exploatering av naturmark bör alternativ som skyddar dessa värden tas fram som en del av planeringsprocessen.

Nacka behöver fler skyddade naturområden

Nacka har värdefull naturmark till fördel för eget och andras behov Stockholms stads köp av mark i Nacka för stockholmarnas friluftsliv och Nackas köp av Nyckelviken visar tidig strategisk markpolitik som resulterat i viktiga naturreservat i centrala lägen.

Nacka har 17 naturreservat, Översiktsplanen redovisar ytterligare 30 områden, flertalet små, som ska utredas för skydd. Det är bra med dessa utredningar men processen behöver klargöras. Ett nytt försök att göra Skuruparken till naturreservat bör ingå i utredningen. Skuruparken med sina ekologiska värden ligger strategiskt mellan Värmdö- och Tyresökilen. Flera områden inom Erstaviks Fideikommiss har de värden som motsvarar de värden som naturreservat avser skydda. Hur skydd kan säkras här är såväl ett statligt och kommunalt ansvar som en markägarfråga. Hur tillgodoses riksintresse för friluftslivet och riksintresse för kulturmiljö?

Bra att man planerar att göra skogen kring Duvnäs utskog till naturreservat, detta har tidigare länge planerats som en utvidgning av Nyckelvikens naturreservat. Vidare är det viktigt att Skuruparken, som tidigare beslutats men överklagats och upphävts, blir ett naturreservat. Ett reservat runt Svindersviken bör bildas som inkluderar området öster om Henriksdalsberget ("Trolldalen"), Svindersberg (öster om Finntorp), skogen närmast norr om Alphyddan och hela Ryssbergen.

Att byta namnet Skarpnäs naturreservat till Orminge naturreservat skulle hindra förväxling med Skarpnäck och underlätta möjligheten att hitta dit.

Målet att 30% av Nacka ska vara skyddad natur uppnås inte genom de åtgärder som föreslagits.

Hur kan avverkningen av skog minskas framöver?

När det gäller grönstrukturens biologiska värden så saknas problematisering utifrån underlagen och utpekande av områden och stråk som har viktig funktion för spridningen av viktiga arter. Kvarterstadsbyggande i centrala Nacka har redan kraftigt påverkat de biologiska värdena och mer är på gång. Detta gäller höga naturvärdensvärden i t ex Stadshusets och vattentornets närhet. Hur stor areal skog med höga värden har avverkats och vad innebär översiktsplanen när det gäller kommande avverkning? Faunadepåer (vedkyrkogårdar) ser ut att växa mest av allt i mångfunktionella (naturbana) områdena.

Ryssbergen behandlas styvmoderligt i planeringen

Översiktsplanen avser värna den gröna och blå strukturen. I praktiken så gör man ett minimalt naturreservat i Ryssbergen som inte omfattar området fram till Svindersviks herrgård eller vattenområdet mot Svindersviken som inte heller ingår. På andra håll hotas reservaten t ex Skogsö av exploateringsidéer vid Skutviken. Skarpnäs naturreservat är krympt till förmån för Kummelbergets verksamhetsområde som avses expandera och därmed tas två stigar in i reservatet bort.

Miljöorganisationerna i Nacka har konsekvent framfört att hela Ryssbergen bör bevaras som naturområde bl a med tanke på att så många andra värdefulla områden med centralare läge redan exploaterats eller är i färd att exploteras. Den "balansering" mellan olika intressen som kommunen utfört har resulterat i avverkningar av värdefulla områden och mer är på gång. Hur mycket och hur värdefull naturmark beräknas utgå?

Bebyggelse i Ryssbergen har motiverats med att Nacka lovat bygga 13500 bostäder för att få tunnelbana. Tyvärr skulle denna bebyggelse bli en isolerad enklav utan någon riktig livsmedelsaffär och kollektivtrafiken dit blir mycket begränsad. Från närmaste T-banestation, Järsla, blir det ca 1 km gångväg med uppförslänt på ca 25 m. Tyvärr betyder detta att enbart bilister kommer att söka sig dit. Vi hoppas att detta projekt skjuts på en obestämd framtid.

Det är inte givet att markägare alltid kan få bygga på sin mark. JM fick exempelvis inte bygga i Skuruparken när kommunen var tydlig i sin planering.

Mark hårdgörs vid utbyggnader

Mycket mark hårdgörs vid utbyggnaderna som planeras. Dagvatten behöver fördröjas och renas. Den utbyggnad av en anläggning i Kyrkviken som nyligen byggts är till för detta. Frågan är hur länge denna typ av lösning kan fungera? Är det 15 år? Vad behöver göras till 2050?

Marinor och varv planeras för bostadsbebyggelse på flera platser men behovet av denna typ av anläggningar kvarstår och ökar. I stället tillkommer nya projektidéer som som t ex vid Gungviken.

Vid Morningside marina slås småföretagen med arbetstillfällena ut och miljön blir mindre multifunktionell och mer ensidig av kommunens planering. Översiktlig planering visar inte detaljer men behöver ange en översiktlig inriktning i denna fråga liksom till annat i den trendmässiga utvecklingen.

Det verktyg som kommunen har kvar att använda är planmonopolet. Viktig mark och viktiga byggnader har sålts ut.

Vi behöver torg som är mötesplatser för alla

Det är viktigt att de torg som finns eller tillkommer klassas som allmän platsmark. Det öppnar för att platsen tillfälligt med tillstånd kan upplåtas för demonstrationer eller andra arrangemang. I nästan alla större och medelstora kommuner ställer man upp valstugor tillfälligt inför allmänna val, tyvärr har detta i Nacka hindrats av att lämpliga platser inte varit allmän platsmark.

Verksamheter ersätts med bostäder, går ut över naturen

Kommunen eftersträvar ofta mångfunktionell bebyggelse men det blir bostäder och inte arbetsplatser. I Fisksätra södra finns gällande detaljplan för verksamheter men kommunen föreslår endast bostäder istället. Kommunen använder parkmark i befintliga områden till små och stora exploateringsidéer. Nu planeras på detta sätt på Fiskarhöjden.

Fisksätra s k företagsområde är ogenomtänkt

I Fisksätra redovisar översiktsplanen nu ett verksamhetsområde mellan Saltsjöbadsleden och Saltsjöbadsvägen. En liten remsa mark för bullervall ingår i området som är trädbevuxet och som i kanten har svacka för att ta hand om dagvattnet. Markremsan är en integrerad del av Fiskarhöjden och inte möjlig att exploatera. Redovisningen av verksamhetsområdet omfattar också trafikplatsen med sin ramper både söder och norr om Saltsjöbadsleden så att en brett område som redan är använt för annat visas. Trafikplatser tar stora områden i anspråk och bör redovisas som vägmark här och på andra håll.

Längre västerut är området något bredare men mer kuperat och är helt exponerat mot Fiskarhöjden och Krabbans förskola. Området är också en del av en entré mot Erstavik via vägporten vid Vattenfalls anläggning. Stigar i området frekventeras av närboende, ofta hundägare. Trafiken till kretsloppscentralen är redan omfattande och störande så ytterligare trafik längs radhusen är orimlig. Säkra utfarter och integrering med GC-väg behöver beaktats. Småindustri och handel här är inte förenligt med Plan- och bygglagens krav. Området har utpekats i all hast efter att Igelbodatomterna stoppats. Fler alternativa lokaliseringar i ett vidare område behöver studeras.

Ytterligare en bit västerut ligger Erstaviks mark. Området har allt från hållmarker, tallskog och ett stort inslag av äldre ekar. För Erstaviksdelen vid Östervik finns ett tidigare planbesked. Exploateringsmöjligheterna begränsas av att Österviks träsk och kraftledningsgatorna inte går att bebygga.

Planeringen för Gungvikes verksamhetsområde är också oklar

Vid Gungviken finns ett område som skulle kunna utvecklas som arbetsområde. Den del som ligger mot Drevinge gård är dock nyckelbiotop och ytterligare en nyckelbiotop är bäckravinen som korsar området. Längs bäckravinen finns vägbank som är den historiska landsvägen mot Saltsjöbaden som hade denna sträckning fram till 1920-talet. Vägen har en plankorsning vid Saltsjöbanan i norr och leder till vägport under Saltsjöbadsleden i söder. Längst i väster finns verksamheter på utfylld mark i form av upplag och träffisverksamhet (för träffis finns tillstånd). Upplagen har på senare år

utvidgats och inhägnats (bygglov finns inte). Detta sedan länge hårdgjorda område anges konstigt nog som N-område i gällande översiktsplan. Kommunen hade lika dålig koll på området inför gällande översiktsplan som nu.

Försök att lokalisera bergkross vid Gungviken har stoppats och nu lanseras idéer som gäller marin verksamheter. En till synes orealistisk bro över Saltsjöbanan ingår. Oberoende av de olika inriktningar som diskuteras för Gungvikenområdet bör viktiga passager för friluftslivet både norr-söder och öster-väster beaktas. Bilvägen genom området används också som ridväg. Riksintresse för friluftsliv gäller längre söderut.

Den stora vägporten under Saltsjöbadsleden för Erstaviksvägen är en tidigare utpekad huvudentré till Erstavik men som nu helt ockuperas av hästverksamheterna.

För Nacka Miljövårdsråd

Jan Åman

Detta remissvar är utlagt på webben som <http://www.nackamiljo.se/samroverplan2024.pdf>

Nacka Miljövårdsråd
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

Telefon:
070-5571039

E-post:
jan@aman.se
www.nackamiljo.se